

Ємчик О., аспірант (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк)

ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бурхливий розвиток сучасного суспільства зумовлює стрімкі зміни в діяльності людини, котрі, у свою чергу, висувають високі вимоги до її особистості. Чи не найважливішою галуззю суспільного життя стає педагогіка, адже саме професійно підготовлений фахівець здатний організувати процес формування та розвитку творчої особистості дитини, достатньо пристосованої до діяльності в сучасному інноваційному середовищі.

У цьому процесі головним виступає етап дошкільної освіти, на якому і закладаються основи творчого потенціалу людини, успішна реалізація якого у майбутньому дозволить особистості стати повноцінним активним членом суспільства. Саме тому зростає роль фахівця дошкільця у процесі виховання, навчання та освіти дитини, а отже і рівня його професійної підготовки до творчої педагогічної діяльності. Цю тезу неодноразово доводили у своїх працях численні вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: Л. Артемова, В. Берега, Г. Беленька, А. Богуш, К. Волинець, Л. Галаманчук, Н. Голота, Н. Грама, І. Дичківська, І. Зязюн, Л. Козак, О. Кучерявий, Н. Лисенко, О. Листопад, В. Нестеренко, С. Петренко, Т. Поніманська, Л. Пісоцька, Н. Сайко, С. Сисоева, Х. Шапаренко, Р. Шаповал та ін.

Наукові дослідження також підтверджують, що успішність виконання фахівцем дошкільної освіти професійних функцій залежить від рівня сформованості професійно важливих якостей особистості. А розвиток якостей, котрі формують творчу особистість вихователя, зумовлює і творчий рівень педагогічної діяльності [1, с. 47].

Розвиток творчої особистості фахівця дошкільної освіти, у даному випадку, нами потрактовано як процес створення педагогічних умов з метою полегшення, сприяння, стимулювання, вдосконалення якостей особистості майбутнього педагога, які складають творчий потенціал студента. А сформувати і розвинути готовність педагога до творчої діяльності, стимулювати активізацію внутрішніх резервів та ресурсів його особистості покликана саме професійна підготовка у вищому навчальному закладі.

Проте, проаналізувавши практичну діяльність вихователів дошкільних навчальних закладів, можна зробити висновок, що більшість із випускників вищої школи виявляються не готовими до реалізації своїх функцій на творчому рівні.

Науковці також наголошують на наявності факторів, котрі негативно впливають на розвиток творчого потенціалу студентів: використання екстенсивних методик, що призводить до дефіциту творчих, самостійних робіт, слабка матеріально-технічна база для наукових досліджень студентів, недостатній зв'язок теоретичних досліджень студентів з практикою, орієнтація на «середній» рівень розвитку особистості студента, не систематичність, а іноді і відсутність зворотного зв'язку в навчанні, неспроможність забезпечити активну інтелектуальну діяльність всіх учасників навчально-виховного процесу, неефективність управлінської системи вищого навчального закладу [2, с. 38].

Це свідчить про недостатню якість професійної підготовки у ВНЗ та ряд недоліків організації навчально-виховного процесу, серед яких, у першу чергу можна назвати відсутність в методиках та технологіях, котрі використовуються у вищій школі, спрямованості на розвиток педагогічної творчості фахівця дошкілля.

Як свідчать результати констатувального експерименту, викладачі вищих педагогічних навчальних закладів у навчальній роботі віддають перевагу пасивно-ознайомлювальним формам діяльності, інноваційні методи та форми залишаючи на самостійний розгляд студентів, а то і взагалі поза увагою. Проте встановлено, що більшість студентів мають задатки внутрішньої спрямованості на творчу діяльність, не маючи при цьому жодних знань про сутність, компоненти та організацію творчого процесу в освітньому середовищі. Це ще раз доводить, що система сучасної професійної педагогічної підготовки переважно орієнтована на формування та розвиток не педагога-творця, а на виконавця.

Ситуація що склалась свідчить про те, що для вирішення цих проблем необхідно визначити та переосмислити умови формування та розвитку творчих якостей особистості фахівців у галузі дошкільної освіти.

На нашу думку, можливість для досягнення творчого рівня розвитку особистісних якостей фахівця у повній мірі здатна магістратура як освітньо-науковий рівень вищої освіти [3]. Проте і процес професійної підготовки у магістратурі для досягнення мети потребує суттєвого вдосконалення.

Насамперед, необхідно визначити етапи формування творчої особистості фахівця дошкілля у процесі навчання у магістратурі [4, с. 70–71]:

1. Мотиваційний, який характеризується формуванням спрямованості на творчу педагогічну діяльність та високих пізнавальних мотивів;
2. Змістовий, котрий включає розвиток професійної майстерності, тобто оволодіння студентом знаннями про сутність творчого процесу в умовах дошкільного навчального закладу та вищої школи, інноваційними методами, технологіями та формами навчання та творчої педагогічної діяльності;

3. Рефлексивний, суть якого полягає в оволодінні методами та технологіями самооцінки та професійного вдосконалення власної педагогічної майстерності.

Оновлення сучасної вищої школи значною мірою залежить від особистості викладача, від змісту його діяльності, яка передбачає не тільки оволодіння сучасними науково-теоретичними підходами до педагогічної творчості, а і від успішної реалізації програми розвитку творчих якостей особистості магістра дошкільної освіти, котра повинна базуватися на принципах демократизації, гуманізації, визнанні пріоритетності інноваційних проектних, дослідницьких методів навчання, свідомості та активності особистості студента у навчально-виховному процесі вищої школи, зв'язку теоретичного навчання з практичною творчою педагогічною діяльністю, індивідуалізації та диференціації, творчої спрямованості освіти у ВНЗ, єдності наукової та педагогічної діяльності, цілеспрямованого включення в інноваційну діяльність [5, с.122]

Отже, розвиток творчих якостей особистості фахівця дошкільної освіти в оновленні сучасної освіти становить одну з ключових проблем у реформуванні освітньої системи. Тому пошук шляхів оптимізації професійної підготовки, запровадження нових підходів до організації навчально-виховного процесу у вищій школі є важливим для сучасної педагогічної науки.

На нашу думку, реалізація інноваційних принципів, вдосконалення методики та технологій професійної підготовки магістрів дошкільної освіти призведе до необхідного на сучасному етапі розвитку творчої особистості фахівця і, відповідно, підвищення ефективності його професійної діяльності.

1. Сисоева С. О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури [Текст] : монографія / Світлана Сисоева; Нац. акад. пед. наук України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ : Едельвейс, 2014. – 399 с. **2.** Беспалько, В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с. **3.** Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> **4.** Стрітьєвич Т. Етапи формування творчого потенціалу майбутніх учителів образотворчого мистецтва / Т. Стрітьєвич // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Педагогічні науки. – Вип. 8 (257). – 2013. – С. 67-73. **5.** Фокин Ю. Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество : Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Ю. Г. Фокин. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 224 с.